

בש"פ 6128/14 - מדינת ישראל נגד ליאור הדיה, ניר הינדיירי

בבית המשפט העליון

בש"פ 6128/14

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. ליאור הדיה
2. ניר הינדיירי

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' דראל) במ"ת 20927-08-14 ובמ"ת 11892-08-14 מיום 11.9.2014

תאריך הישיבה: 12.9.2014 (י"ז באלול התשע"ד)

בשם העוררת: עו"ד שרית משגב

בשם המשיב 1: עו"ד סינייה חריזי מוזס

בשם המשיב 2: עו"ד משה בן יקר

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' דראל) לשחרר את המשיבים לחלופת מעצר של מעצר בית מלא, בתוספת תנאים מגבילים.

1. נגד המשיב 1 והמשיב 2, ילידי 1995 ו-1988 בהתאמה, ושבעה נוספים (להלן יחד: הנאשמים) הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1)(2) וסעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) וכן עבירה של שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק המיוחסת למשיב 1 בלבד. כתב האישום המתוקן מחזיק שני אישומים שעל עיקרם עמד כב' השופט ס' גובראן זה מקרוב (ראו בש"פ 5689/14 חייאב נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (4.9.2014) (להלן: עניין חייאב)) ואחזור אך על עיקרי הדברים. לפי המתואר באישום הראשון, ביום 25.7.2014 סמוך לשעה 22:30 שהו א' ו-ס' (להלן: המתלוננים) בגן ציבורי בירושלים. בשלב מסוים ניגש אחד הנאשמים אל המתלוננים וביקש מהם סיגריה כאשר פעולה זו, לפי המיוחס, נועדה לברר אם הם ערבים אם לאו. הללו השיבו בשלילה וכעבור מספר דקות הגיעו הנאשמים ובהם המשיבים דכאן אל המקום, יחד עם שלושה נוספים כשבידיהם אלות וקרשים. הללו הקיפו את המתלוננים תוך שהם אומרים "ערבים, ערבים". בין הצדדים נתגלע ויכוח שבמהלכו החלו הנאשמים והנוספים להכות את המתלוננים בפראות בכל חלקי גופם. כתוצאה מהאירוע נגרמו למתלוננים חבלות קשות. לפי המתואר באישום השני, המשיב 1 שיבש מהלכי משפט בכך שניהל שיחה עם מקצת הנאשמים שבמהלכה סיכמו ביניהם כי לא יאמרו דבר למשטרה במקרה שייעצרו.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה העוררת בקשה לעצור את המשיבים עד לתום ההליכים נגדם. ביום 21.8.2014 מצא בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' דראל) כי קיימות ראיות לכאורה ביחס לשני המשיבים וכן עילה למעצרו. בית המשפט הוסיף וקבע כי נוכח המסקנה האמורה אין להורות על שחרורם של המשיבים בטרם תיערך בחינה של חלופות מעצר בעניינם על ידי שירות המבחן. המשיב 2 ערר על הקביעה כי קיימות נגדו ראיות לכאורה וביום 4.9.2014 דחה בית משפט זה (כב' השופט ס' ג'ובראן) את הערר (עניין חייאב).

3. ביום 10.9.2014 הוגש לבית המשפט קמא תסקיר מעצר בעניינו של המשיב 1. מן התסקיר עולה כי נסיבות חייו של משיב זה קשות במיוחד, אך חרף הנסיבות האמורות הצליח להגיע להישגים מרשימים ובכלל זאת להשלים בגרויות; כי הוא נעדר עבר פלילי; כי הוא שואף להתגייס לשירות בצה"ל; וכי אין הוא מבטא תפיסות גזעניות או תכנים המעודדים אלימות. בצד האמור עולה מהתסקיר כי בהשפעת לחץ חברתי עשוי המשיב 1 עשוי לפעול באופן בעייתי ובשל כך הוגדרה הערכת הסיכון להישנות עבירה מצדו כ"בינונית-גבוהה". עוד מתאר התסקיר את החלופה המוצעת וממליץ על שחרורו של המשיב 1 אליה. תסקיר מעצר בעניינו של המשיב 2 טרם הוגש.

4. ביום 11.9.2014 קיים בית המשפט המחוזי דיון בעניין בקשתם של המשיבים לשחררם לחלופת מעצר. אשר למשיב 1, נקבע כי יש לאפשר את שחרורו לחלופה המוצעת בבית דודו ודודתו, וזאת בין היתר נוכח ההמלצה שבתסקיר המבחן. בית המשפט מצא כי המפקחים - שנטלו חלק פעיל בגידולו של המשיב 1 - הם ראויים; וכי מיקומה של החלופה הרחק מזירת התרחשות האירועים וממקום מגוריו של המשיב 1 מפחיתה את החשש להישנות עבירות דומות. בית המשפט שחרר אפוא את המשיב 1 למעצר בית מלא בכפוף לפיקוח גורף; קבע כי עליו לחתום על כתב התחייבות אישית בסכום של 5,000 ש"ח; וכי כל אחד מהמפקחים יחתום על כתב ערבות בסכום זהה. גם המשיב 2 שוחרר לחלופה. בית המשפט ציין כי לא הוגש תסקיר מעצר בעניינו כ-21 יום לאחר שזה נתבקש לראשונה, וכי נתבקשה דחייה קצרה על ידי שירות המבחן לצורך הכנתו. בית המשפט הוסיף כי מדובר בזמן רב שבו שוהה המשיב 2 במעצר בלא שניתן תסקיר, ועל כן יש להתיר את שחרורו לחלופת מעצר אף בטרם קבלת עמדת שירות המבחן. בית המשפט ציין כי ראה להבחין בעניין זה בין המשיב 2 לבין נאשמים אחרים, וזאת בשל עצמת הראיות לכאורה ביחס למשיב 2, שהיא

פחותה מזו של הנאשמים האחרים; ובשים לב לטיב החלופה שהוצעה, שתהא בפיקוח אביו ששירת במשטרה משך שנים רבות. בית המשפט שחרר אפוא את המשיב 2 למעצר בית מלא בבית דודו בכפוף לפיקוח גורף; ובתנאי התחייבות עצמית וערבות זהים לאלה שהוטלו על המשיב 1 כמפורט לעיל.

5. מכאן הערר שלפניי. העוררת סבורה כי שגה בית המשפט קמא בכך שהורה על שחרורם של המשיבים לחלופת מעצר נוכח חזקת המסוכנות שמקימות העבירות המיוחסות להם. לשיטתה, מסוכנות זו מתגברת עקב נסיבות תקיפת המתלוננים, שנעשתה על רקע גזעני-אידיאולוגי חמור; ועקב מיקום החלופה – שהוא בירושלים או בסמוך לה – מקומות שבהם מתגוררת אוכלוסיה ערבית. העוררת סבורה כי האלימות הקשה שנקטו המשיבים מעידה כי אין ליתן בהם את האמון הנדרש לצורך שחרור לחלופת מעצר. אשר למשיב 1, טוענת העוררת כי חרף נסיבות חייו הקשות, הראיות מלמדות לכאורה כי ביצע תקיפות אלימות וחמורות נגד המתלוננים; וכי בית המשפט קמא לא ייחס משקל הולם להערכת המסוכנות הגבוהה המופיעה בתסקיר המעצר. אשר למשיב 2, טוענת המבקשת כי קביעתו של בית המשפט קמא שלפיה עצמת הראיות נגדו מופחתת שגויה; וכי היה על בית המשפט להמתין לקבלת תסקיר מעצר בטרם ששחררו לחלופה. בנסיבות אלו העוררת סבורה כי לא ניתן להעריך נכוחה את גורמי הסיכון ואורחות חייו של המשיב 2 באופן המאפשר שחרור לחלופה כאמור.

6. בדיון לפניי סמכו באי כוח המשיבים את ידיהם על החלטת בית המשפט קמא והביעו את התנגדותם לקבלת הערר. באת כוח המשיב 1 חלקה על טענת העוררת שלפיה מדובר באירוע על רקע גזעני; וטענה כי חומר הראיות אינו משקף את מורכבות האירועים. עוד עמדה באת כוח המשיב 1 על עיקרי תסקיר המעצר וטענה כי בנתון לנסיבות חייו ולגילו הצעיר, להמשך שהותו במעצר יוודעו השלכות קשות לגביו. בא כוח המשיב 2 טען כי בדיון קבע בית המשפט קמא שעצמת הראיות פחותה בעיניו; וכי עברו ימים רבים מאז הורה בית המשפט קמא על הגשת תסקיר מעצר וזה טרם הוגש, מה שמביא לפגיעה קשה בו. עוד נטען כי המשיב 2 נעדר כל עבר פלילי; כי החלופה המוצעת הדוקה נוכח הפיקוח של אביו, ששירת כאיש משטרה משך 32 שנים; וכי ניתן להכין את התסקיר גם כאשר המשיב 2 שוהה במעצר בית.

7. לאחר שהאזנתי לטיעוני הצדדים ועיינתי בתסקיר המעצר בעניינו של המשיב 1 באתי לכלל מסקנה כי דין הערר ביחס למשיב 1 להידחות; וכי דין הערר ביחס למשיב 2 להתקבל, הכל בכפוף להערות שלהלן. כידוע, משנמצא כי נגד נאשם קיימות ראיות לכאורה להרשעתו במיוחס לו ושקיימת עילת מעצר, שומה על בית המשפט לבחון האם ניתן להגשים את תכלית המעצר בדרך של שחרור לחלופת מעצר (סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996; בש"פ 9106/09 מדינת ישראל נ' פלוני (15.11.2009)). בית משפט זה קבע לא פעם כי "יש לשקול חלופת מעצר גם מקום שמדובר בעבירות חמורות אשר המסוכנות גלומה בהן; וכי מקום שיש בחלופה כדי ליתן מענה לחשש מפני הישנות עבירות [...] על בית המשפט לשחרר את הנאשם לחלופת מעצר" (בש"פ 6866/13 מדינת ישראל נ' חרפאני, פסקה 8 (16.10.2013)). אשר למשיב 1, למותר הוא להרחיב על חומרת העבירות המיוחסות לו, ועל הסיכון הנשקף ממנו כפועל יוצא מכך. בצד האמור, משמצא בית המשפט, נוכח הנסיבות המיוחדות המפורטות בתסקיר המבחן בעניינו, גילו הצעיר ועברו הנקי כי החלופה המוצעת מנטרלת את הסיכון הנשקף ממנו, לא ראיתי להתערב בהחלטתו להורות על שחרור המשיב 1 לחלופת מעצר. עם זאת, מצאתי להורות על הוספת פיקוח אלקטרוני. על המשיב 1 לדאוג להסדרת האיזוק עד ליום 16.9.2014. כמו כן אני מורה כי כתבי הערבות המוזכרים בסעיף 6 להחלטתו של בית המשפט המחוזי שעליהם יחתמו המפקחים יועמדו על סכום של 20,000 ש"ח כל אחד ויופקדו עד ליום 14.9.2014. יתר התנאים המפורטים בהחלטת בית המשפט המחוזי יעמדו בעינם.

8. אשר למשיב 2: בית משפט זה עמד זה מכבר על הראיות לכאורה הקיימות בעניינו, ומצא כי הן בעצמה הנדרשת לשם מעצר עד לתום ההליכים. פעילות אלימה מן הסוג המיוחס למשיב - הכאה אכזרית של קורבן מקרי - אשר מגיעה ללא כל התגרות מוקדמת, מעידה על רמת מסוכנות גבוהה. גם מבלי לקבוע לעת הזו מסמרות בשאלת הטעמים לאירוע זה - שאלה שיש להניח שתתברר בהליך העיקרי - ברי כי המסוכנות הנשקפת מן המשיב הינה ממשית. להשקפתי, לעת הזו, כל עוד לא הוגש תסקיר מעצר בעניינו, אין מקום להורות על שחרורו לחלופת מעצר. לאחר שיוגש תסקיר כאמור שמורה למשיב 2 הזכות לפנות בבקשה מתאימה ועל בית המשפט קמא לקיים בה דיון ללא דיחוי. יודגש כי אין באמור משום נקיטת עמדה ביחס לבקשה כזו. דיון בעניינו של המשיב 2 קבוע ליום 18.9.2014 והנחתי היא כי הגורמים הרלוונטיים - הן שירות המבחן הן בית המשפט קמא - יעשו מאמץ לאפשר הכרעה בשאלת חלופת המעצר במועד זה או בסמוך לו.

9. סיכומי של דבר: דין הערר ביחס למשיב 1 להידחות, בכפוף להוספת התנאים כאמור בפסקה 7 שלעיל; ודין הערר ביחס למשיב 2 להתקבל, בכפוף לאמור בפסקה 8 לעיל. החלטת בית המשפט קמא בעניינו מבוטלת והוא יישאר במעצר עד להחלטה אחרת.

ניתנה היום, י"ז באלול התשע"ד (12.9.2014).

ש ו פ ט